
INSTITUTIONUM,
ROMANO-HISPANARUM
-TOMUS I.

JUSTITIA FIRMATUR SOLIUM. *Verat. 1712*

INSTITUTIONES
ROMANO-HISPANÆ

AD USUM
TIRONUM HISPANORUM ORDINATÆ

OPERA
JOANNIS SALA
PRÆPOSITI VALENTINI.

TOMUS I.
EDITIO SECUNDA.

VALENTIÆ
EX OFFICINA FRATRUM DE ORGA.
M.DCC.XCV.
SUPERIORUM PERMISSU.

BIBLIOT de SAL DEPOSITO
Testament de B J SERRANO

PRÆFATIO.

Qui Hispanam Jurisprudentiam vel è vestibulo lustraverit, nullo negotio animadvertet, maximam potioremq; ejus partem in septem Partitarum Codice contineri: quia præterquam quod eo fine institutus fuit atque ordinatus, ut integrum juris nostri corpus esset; in eo elaborando & perficiendo tempus & studium, quod in ipsius præfatione legimus, impensum est. Hunc celeberrimum Partitarum Codicem, totum pene ex Romanorum jure fuisse confectum, ipsæ ejus leges demonstrant: eoque respiciens clarissimus earundem Glossator Gregorius Lopez, dixit in *gloss. 10. leg. 10. tit. 5. Part. 6.* non esse de earum intentione corrigere Romanorum jura quando id non exprimunt: imo debere per illa suppleri, intelligi, & limitari. Si verum itaque amamus, Jurisprudentiam Hispanam super Romanam fuisse ædificatam, agnoscamus libenter.

Neque hæc juris nostri cum Romano harmonia, nostro dedecora: tum quia illius æquitas omnium fere populorum usu probata est: tum etiam quia in Romanis legibus vix ullam particulam ex iis quæ ad jus gentium spectant, desiderabis, quæ non sit apposite elegantissimeque proposita atque fulcita. Negari tamen haud potest, illas inutilibus subtilitatibus & scrupulositatibus in plerisque argumentis involvi atque implicari, etiam postquam Justinianus eas his sordibus purgare maximopere studuit.

Cum hæc ita sint, adduci non possum ut credam, probandam eorum sententiam, qui studium nostræ Jurisprudentiæ ab studio Romanæ penitus sejungendum existimant: maxime cum hæc regulas sententiasque habeat uberiores, quas in Hispania, dum

INSTITUTIONUM
ROMANO-HISPANARUM
LIBER I.

PROE MIUM.

IN NOMINE DOMINI
NOSTRI JESU-CHRISTI.

IMPERATOR CÆSAR FLAVIUS JUSTINIANUS, ALEMANICUS, GOTHICUS, FRANGICUS, GERMANICUS, ANTIGUS, ALANICUS, VANDALICUS, AFRICANUS, PIUS, FELIX, INGLYTUS, VICTOR AC TRIUMPHATOR, SEMPER AUGUSTUS, cupidæ legum juventati S.

De usu Armorum & Legum.

Imperatoriam majestatem non solum armis decoratam, sed etiam legibus oportet esse armatam, ut utrumque tempus, & bellorum & pacis recte possit gubernari: & Princeps Romanus non solum in hostilibus præliis victor existat, sed etiam per legitimos tramites

Tom. I.

calumniantium iniquitates expellat, & fiat tam juris religiosissimus, quam victis hostibus triumphator (magnificus).

De bellis & legibus Justiniani.

I. *Quorum utramque viam cum summis vigiliis, summaque providentia, annuente Deo, perfecimus. Et bellicos quidem sudores nostros Barbaricæ gentes sub juga nostra redactæ cognoscunt, & tam Africa, quam aliæ innumerae Provincie post tanta temporum spatia, nostris victoriis a cælesti Numine præstitis, iterum ditioni Romanæ, nostroque additæ imperio, protestantur. Omnes vero populi legibus tam a nobis promulgatis, quam compositis reguntur.*

A

De